

NUMIZMATIČKE INFORMACIJE

HRVATSKE EUROKOVANICE

(prikaz hrvatskih eurokovanica, arhiva Hrvatske kovnice novca)

Nakon 20 godina uporabe, službena valuta Europske unije postala je jedna od najvažnijih svjetskih valuta. Euro je uveden kao zajednička valuta članica Europske unije 1. siječnja 1999. prvo kao „virtualna“, elektronička valuta (elektronička plaćanja). Euro novčanice i eurokovanice uvedene su tek 1. siječnja 2002. godine.

Države članice Europske unije čija je valuta euro:

Država	članica EU	Uvela euro
Austrija	1995.	1999. (gotovina od 2002.)
Belgija	1957.	1999. (gotovina od 2002.)
Cipar	2004.	2008.
Estonija	2004.	2011.
Finska	1995.	1999. (gotovina od 2002.)
Francuska	1957.	1999. (gotovina od 2002.)
Njemačka	1957.	1999. (gotovina od 2002.)
Grčka	1981.	2001. (gotovina od 2002.)
HRVATSKA	2013.	(1.1.2023.)
Irska	1973.	1999. (gotovina od 2002.)
Italija	1957.	1999. (gotovina od 2002.)

Latvija	2004.	2014.
Litva	2004.	2015.
Luksemburg	1957.	1999. (gotovina od 2002.)
Malta	2004.	2008.
Nizozemska	1957.	1999. (gotovina od 2002.)
Portugal	1986.	1999. (gotovina od 2002.)
Slovačka	2004.	2009.
Slovenija	2004.	2007.
Španjolska	1986.	1999. (gotovina od 2002.)

Euro se temeljem monetarnog sporazuma s EU koristi kao sredstvo plaćanja i u drugim europskim državama koje nisu dio EU: Andora, Monako, San Marino i Vatikan. Kosovo i Crna Gora nisu članice EU, jednostrano su 2002. usvojile euro i euro ondje nije zakonsko sredstvo plaćanja, ali se upotrebljava kao da jest. Euro se koristi i u mnogim udaljenim francuskim, portugalskim i španjolskim prekomorskim zajednicama poput Guadeloupe i Martinique, Sveti Martin, Francuska Gijana, Sveti Petar, Mikelon, Mayotte, Réunion, Azori, Madeira i Kanarski otoci.

Tehničke specifikacije eurokovanica

Nominalna vrijednost (euro)	Promjer u mm	Debljina u mm	Težina u g	Oblik	Boja	Sastav	Rub
2	25,75	2,20	8,5	Okrugao	Vanjski dio: bijela Unutarnji dio: žuta	Bakar-nikal (Cu-75Ni25) Tri sloja: nikal-mjed/nikal/ nikal-mjed	Natpis na rubu, fino nazupčan
1	23,25	2,33	7,5	Okrugao	Vanjski dio: žuta Unutarnji dio: bijela	Nikal-mjed (CuZn20Ni5) Tri sloja: Cu75Ni25/ Ni/ Cu75Ni25	Prekinuto nazupčan
0,50	24,25	2,38	7,8	Okrugao	Žuta	Nordijsko zlato Cu-89Al5Zn5Sn1	Valovito nazupčan rub
0,20	22,25	2,14	5,7	Oblik "španjolskog cvijeta"	Žuta	Nordijsko zlato Cu-89Al5Zn5Sn1	Ravan
0,10	19,75	1,93	4,1	Okrugao	Žuta	Nordijsko zlato Cu-89Al5Zn5Sn1	Valovito nazupčan rub
0,05	21,25	1,67	3,9	Okrugao	Crvena	Bakrom prekriveni čelik	Glatki
0,02	18,75	1,67	3	Okrugao	Crvena	Bakrom prekriveni čelik	Glatki s utorom
0,01	16,25	1,67	2,3	Okrugao	Crvena	Bakrom prekriveni čelik	Glatki

(Prilog I., UREDBA VIJEĆA (EU) br. 729/2014)

Zajednička strana

Uz oznaku nominalne vrijednosti, na kovanicama od 2 € i od 1 € te 50, 20 i 10 centi prikazana je Europska unija prije proširenja 2004., odnosno od 2007. prikazana je Europa u geografskom smislu. Na kovanicama od 5 centi te od 2 i 1 centa prikazana je Europa na zemaljskoj kugli. Sve eurokovanice, bez obzira na državu izdavatelja ili proizvođača, imaju istovjetnu zajedničku stranu na licu kovanice.

Nacionalna strana

UREDBA VIJEĆA (EU) br. 729/2014 od 24. lipnja 2014. o apoenima i tehničkim specifikacijama eurokovanica namijenjenih za optjecaj propisuje, uz tehnički opis i zahtjeve pri odabiranju i odobravanju posebne nacionalne strane naličja eurokovanica. Pa tako nacionalna strana svih apoeni optjecajnih kovanica ima na sebi oznaku države članice izdavateljice u obliku imena države članice ili njegove kraticе. Nacionalna strana optjecajnih kovanica ima na sebi krug od 12 zvijezda koje u potpunosti okružuju nacionalni dizajn, uključujući oznaku godine i oznaku imena države članice izdavateljice. To ne sprječava da se neki elementi dizajna prošire na krug zvijezda, pod uvjetom da su sve zvijezde jasno i potpuno vidljive. Dvanaest zvijezda prikazuje se kao na zastavi Unije. U pravilu, dizajni koji se upotrebljavaju za nacionalne strane redovitih kovanica mogu se mijenjati samo jednom u 15 godina.

U skladu s Uredbom i s dokumentom Europske komisije “Common understanding concerning the Submission of draft designs for new national sides of euro coins”, kojim se države članice koje uvode euro potiču na konzultacije prije podnošenja prijedloga dizajna na službeno odobrenje Vijeću EU, dizajn nacionalne strane trebaju odobriti Vijeće Europske unije, Europska komisija, odnosno sve članice eurozone.

Na prijedlog Komisije za novac HNB-a, Savjet Hrvatske narodne banke odlučio je o najuspješnim likovnim rješenjima nacionalne strane Republike Hrvatske koji će se primijeniti na optjecajnom kovanom novcu eura. U odlučivanju o motivima, Hrvatska narodna banka uključila je javnost kroz web ankete i istraživanje javnog mišljenja, kroz prethodni rad dodatne stručne Komisije za odabir prijedloga likovnog rješenja sa zadaćom predlaganja tema i motiva te konačno kroz objavu javnog poziva za izradu likovnih rješenja.

Motivi su morali udovoljiti kriterijima: prihvatljivost, nacionalni identitet, nacionalni simbol, prepoznatljivost, izvedivost te autorstvo.

Komisija za odabir izradila je „bazen“ prijedloga iz kojih se biraju konkretni prijedlozi. Među temama bile su opća nacionalna obilježja, hrvatski brodovi, hrvatski izumi, nacionalni parkovi, stari hrvatski novac, reprodukcija kovanice kune, UNESCO-va baština, kulturna baština, povijesne građevine, znamenite osobe, domaće pasmine, endemska flora i fauna te etnobaština. Svaka od tih tema imala je više motiva poput šahovnice, penkale, padobrana, kravate, Plitvičkih jezera, banovca, talira, Dioklecijanov palača, Eufrazijeva bazilika, Dubrovnik, bašćanska ploča, glagoljica, krapinski pračovjek, zagrebačka katedrala, đakovačka katedrala, sinjska alka, paška čipka, licitarsko srce, Meštrović, Tesla, Bošković, Tuđman, Gundulić, Andrić, Krleža te mnogi drugi tematsko definirani motivi. U užem izboru odabrano je: šahovnica, karta Hrvatske,

kuna, glagoljica, Dubrovnik, Nikola Tesla, dalmatinski pas, Vrančićev padobran i Kralj Tomislav.

Za 2 eura odabrana je geografska karta Republike Hrvatske čiji obod krasi i stih “O lijepa, o draga, o slatka slobodo” iz Himne slobodi Ivana Gundulića.

Za 1 euro odabran je prikaz *životinje kune*.

Za 50, 20 i 10 centi odabran je portret Nikole Tesle okružen silnicama magnetskog polja.

Za 5, 2 i 1 cent odabrana je službena dvoslovna oznaka za Hrvatsku, HR, na glagoljici, u formi ligature koja stapa ova dva slova u jedinstveni tipografski znak.

Svi ovi motivi u pozadini imaju prepoznatljivu hrvatsku “šahovnicu”.

Komisija za odabir i Komisija za novac pri odabiru su se vodile kriterijima grafičke uspješnosti prikaza motiva i njegove prepoznatljivosti te tehničke izvedivosti. Posebna je pozornost posvećena ocjeni optimalne raspoznatljivosti korištenih motiva i elemenata u odnosu na dimenzije kovanica na kojima će se rješenje aplicirati te sprječavanju moguće povrede autorskih prava za korištena idejna rješenja različitih motiva. Članovi Komisije rukovodili su se i tehničkim zahtjevima za prijedloge dizajna eurokovanica u skladu s Uredbom Vijeća EU br. 729/2014 o apoenima i tehničkim specifikacijama eurokovanica namijenjenih za optjecaj.

Dizajn i idejna rješenja

(preuzeto s euro.hr)

(stilizirani prikazi odabranih modela, arhiva Hrvatske kovnice novca)

Kuna sa šahovnicom u pozadini

Od 1994. do kraja 2022. kuna je službena hrvatska valuta, a stilizirani prikaz životinje kune nalazi se na licu kovanica vrijednosti 1, 2 i 5 kuna. Ponavljanjem i primjenom ovog motiva i na kovanici od 1 eura, kuna postaje poveznica „stare“ i „nove“ valute i nastavlja svoj život na hrvatskim eurokovanicama. Prijedlog dizajna prikazuje stiliziranu životinju kunu na središnjem dijelu naličja kovanice, s djelomičnom šahovnicom u podlozi kune.

(prikaz modela, arhiva Hrvatske kovnice novca)

Autori izabranoga najuspješnijeg likovnog rješenja nacionalne strane na eurokovanici od 1 eura za motiv životinje kune sa šahovnicom u pozadini jesu Jagor Šunde, David Čemeljić i Fran Zekan, studenti preddiplomskog studija računarstva na Fakultetu elektrotehnike i računarstva. Pritom je Jagor Šunde autor idejnog rješenja, a David Čemeljić i Fran Zekan koautori su izvedbenog rješenja (modela) u sklopu najuspješnijega likovnog rješenja.

Jagor Šunde završio je V. prirodoslovno-matematičku gimnaziju u Zagrebu. Nakon završene srednje škole upisuje preddiplomski studij arhitekture i urbanizma na Arhitektonskom fakultetu koji prekida radi školovanja u inozemstvu.

(prikaz iz proizvodnje, otkov 1 €, arhiva Hrvatske kovnice novca)

Geografska karta Hrvatske sa šahovnicom u pozadini

U središnjem dijelu kovanice od 2 eura nalazi se simbolički i stiliziran prikaz geografske karte Republike Hrvatske. Specifičan i prepoznatljiv geografski oblik Republike Hrvatske postavljen je iznad djelomične šahovnice.

(prikaz modela, arhiva Hrvatske kovnice novca)

Obod kovanice od 2 eura sadrži tekst “O LIJEP A O DRAGA O SLATKA SLOBOD O” najpoznatiji stih iz Himne slobodi koja je sastavni dio pastorale “Dubravka” iz 17. stoljeća hrvatskog književnika Ivana Gundulića.

(prikaz teksta, preuzeto s hnb.hr)

Autor dizajna za motiv “Geografska karta Republike Hrvatske sa šahovnicom u pozadini”, za naličje euro kovanice od 2 eura je Ivan Šivak, *mag. art. animiranog filma i novih medija*.

(prikaz iz proizvodnje, otkov 2 €, arhiva Hrvatske kovnice novca)

Motiv “Nikola Tesla sa šahovnicom u pozadini”

U središnjem dijelu kovanica od 50, 20 i 10 centi nalazi se portret jednog od najpoznatijih svjetskih izumitelja i znanstvenika, Nikole Tesle, okruženog silnicama magnetskog polja. U slobodnom prostoru lijevo od portreta i silnica nalazi se djelomična šahovnica.

(prikaz modela, arhiva Hrvatske kovnice novca)

Autor dizajna za motiv “Nikola Tesla sa šahovnicom u pozadini“ za naličje kovanica od 50, 20 i 10 centi Ivan Domagoj Račić, redovni student aeronautike na Fakultetu prometnih znanosti.

(prikaz iz proizvodnje, otkov 50 c, arhiva Hrvatske kovnice novca)

Oznaka za Hrvatsku, HR, na glagoljici

U središnjem dijelu kovanice nalaze se slova “HR” napisana uglatom glagoljicom u formi ligature (dva spojena slova), pri čemu je HR službena ISO 3166-1 alpha-2 oznaka za Hrvatsku. Desno od i ispod ligature “HR” nalazi se šahovnica.

(prikaz modela, arhiva Hrvatske kovnice novca)

Autorica najuspješnijeg dizajna za motiv “Glagoljica” za naličje od 5, 2 i 1 centa je Maja Škripelj, magistra inženjerka arhitekture i urbanizma Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu.

(prikaz iz proizvodnje, otkov 5 c, arhiva Hrvatske kovnice novca)

Izrada alata i kovanje

Uključivanjem javnosti, odabir idejnih rješenja i izrada modela prilikom odabira dizajna nacionalne strane hrvatskih eurokovanica nije slijedila uvriježenu praksu uključivanja prije svega umjetnika kojima su poznate tehnike i zahtjevi izrade alata za kovanje kovanica i medalja. To je stavilo izazov pred umjetnike koji su od prihvaćenih idejnih rješenja trebali izraditi sadrene modele budućih kovanica, a zatim i pred stručnjake i majstore Hrvatske kovnice novca koji su sva ta umjetnička rješenja trebali prilagoditi tehnici kovanja.

Bez obzira na razinu kvalitete izrade 3D modela, svi modeli morali su biti tehnološki dodatno doručeni i prilagođeni izradi alata, odnosno omogućavanju kovanja optjecajnog

novca. Naime, izrada alata za kovanje malih serija otkova trpi i dopušta velike kompromise i često ide ususret autorima, odnosno umjetnicima i njihovim zamislima. Alati za kovanje optjecajnog novca često traže intervencije pa i na dijelu autorskih rješenja kako bi se omogućilo kovanje u potrebnoj kvaliteti otkova, u masovnim količinama s alatima velikih kapaciteta. Samo za primjer, tijekom testiranja alata uspješno je otkovano čak do pet milijuna otkova s jednim parom alata pri brzinama kovanja od 500 do 700 otkova u minuti. Dodatni pritisak (ili izazov) pred stručnjake Hrvatske kovnice novca stavila je i činjenica da su građani RH naučili na otkove kune koje su učestalo bili bolji od uobičajene kvalitete otkova optjecajnog novca. U ukupnu formulu trebalo je uključiti i činjenicu da su pri izradi alata bili dodatno ograničeni već definiranim izgledom zajedničke strane, s obzirom na to da pri kovanju reljefi lica i naličja mogu značajno utjecati jedan na drugi.

(prikaz iz proizvodnje, alat za kovanje, arhiva Hrvatske kovnice novca)

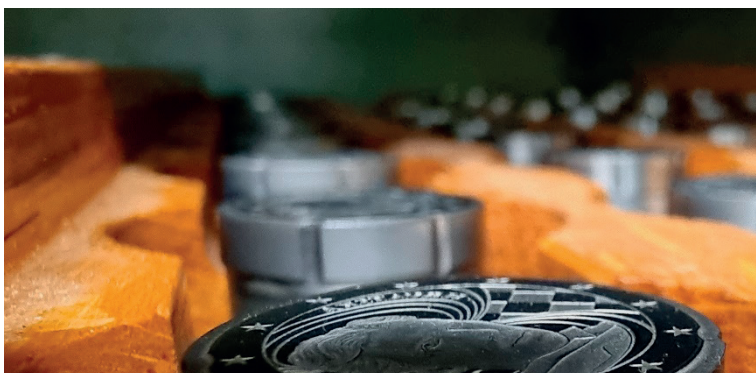
Radnici Kovnice su primjenom zanatskih, ali i inženjerskih vještina, graviranja, poliranja, površinske zaštite, toplinske obrade, kovanja, u kombinaciji s modernim tehnologijama skeniranja i 3D obrade te uporabom najmodernijih alata i strojeva za izradu i obradu alata za kovanje (femto laser, PVD „*Physical Vapour Deposition*“ površinska prevlaka, vakuumski peč za toplinsku obradu i dr.), u rekordno kratkom vremenu, radeći 24 sata dnevno, izradili alate za kovanje u vrhunskoj kvaliteti i u potrebnom broju, kako bi se moglo pristupiti vremenski ograničenom kovanju početne količine od 420 milijuna kovanica potrebnih za predopskrbu tržišta u Republici Hrvatskoj. Dok je kod izrade kuna Republika Hrvatska imala svoja pravila i rokove, kao i svesrdnu pomoć vanjskih stručnjaka i drugih kovnica, Hrvatska kovnica novca bila je limitirana pravilima, zahtjevima i ograničenjima Europske unije, radeći i pripremajući proizvodnju „sve pod jednim krovom“ i u uvjetima „korone“, krize, otežanih lanaca nabave te konačno i ratne opasnosti i posljedica sukoba u nedalekoj Ukrajini. Uporan, predan i stručni rad rezultirao je kvalitetnim otkovima, potvrdom nadležnih stručnih tijela, stručnim auditima, ali i trajnošću alata koji višekратно prelaze uobičajene statistike među kovnicama unutar Europske unije.

(prikaz iz proizvodnje, alati za kovanje, arhiva Hrvatske kovnice novca)

(prikaz iz proizvodnje, alati za kovanje, arhiva Hrvatske kovnice novca)

(prikaz iz proizvodnje, alati za kovanje, arhiva Hrvatske kovnice novca)

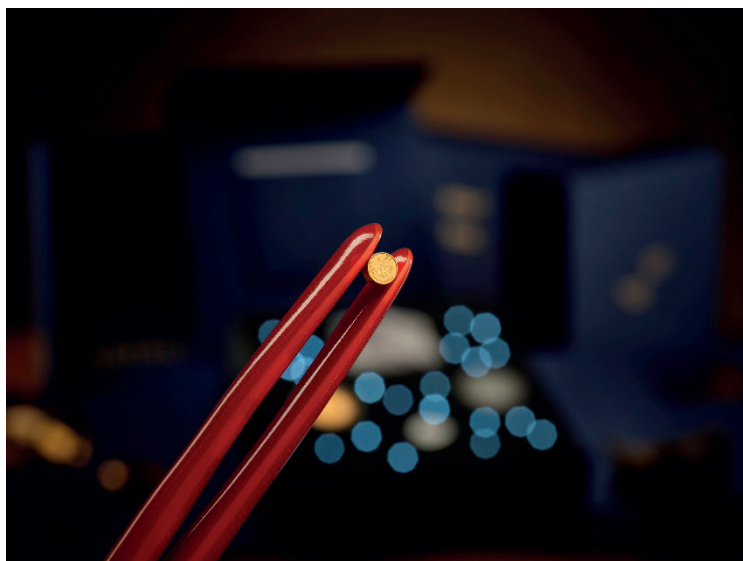
Izvori:

ecb.europa.eu
eur-lex.europa.eu
hnb.hr
euro.hr

HUM – NAJMANJA KOVANICA NA SVIJETU

Hum, poznat kao najmanji grad na svijetu, našao se kao motiv na **najmanjoj zlatnoj kovanici na svijetu*** koju je izdala Hrvatska narodna banka, a otkovala Hrvatska kovnica novca. Zlatnik je promjera **1,99** milimetara i težine svega **0,05** grama.

Dio je **numizmatičkog kompleta** koji čini i zlatnik **od jedne unce zlata** koji nosi motiv **Zvezdarnice Višnjan**, treće u svijetu po broju objavljenih asistencija u određivanju kretanja malih nebeskih tijela. Numizmatički komplet izdan je u seriji od svega **199** komada i radi se o posljednjim zlatnicima s apoenom kune. Zlatnik Hum nosi apoen od **jedne kune**, a zlatnik Višnjan apoen od **1000** kuna. Cijelo izdanje kompleta rasprodano je u nešto više od 24 sata.

*Hum - najmanji zlatnik na svijetu**

Foto: Branimir Kralj

*Zlatnik Hum – najmanji zlatnik na svijetu**

Zlatnik Zvezdarnica Višnjani 1 unca

Tehnički podaci

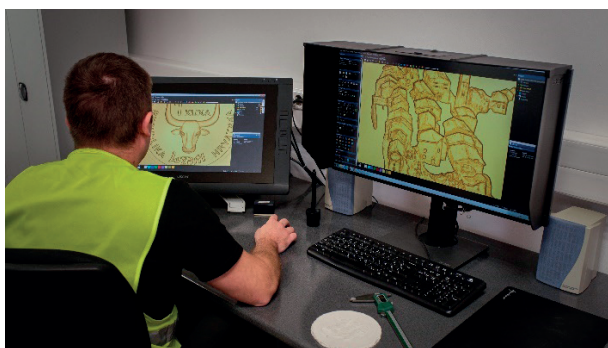
NOMINALA	MASA (g)	PROMJER (mm)	ČISTOĆA/1000	UKUPNA KOLIČINA (kom.)
1000 KUNA	31,103 + 0,10	32 ± 0,20	999,9 (zlato)	ne više od 199
1 KUNA	0,05 + 0,01	1,99 ± 0,05	999,9 (zlato)	ne više od 199

Kako je nastala najmanja kovanica

Kako bi se otkovala najmanja kovanica na svijetu* svi koraci u procesu izrade morali su biti prilagođeni. Sve kreće razvojem prikaza na samoj kovanici tako da je kovnica u suradnji s umjetnicom, kiparicom Anom Divković, izradila prikaz koji je dovoljno detaljan za prikaz cijelog grada na 1,99 mm, a opet tehnički izvediv. Posebnom obradom čelika dobiven je najmanji alat za najmanju kovanicu na svijetu. Prikaz je ugraviran najmodernijim laserom tvrtke Acsys, Femto laserom, i njihovom tehnologijom pulsno formiranja dok je kovanje najmanje kovanice na svijetu odrađeno modernom i automatiziranom prešom Sack & Kiesselbach. Također, u slučaju materijala za kovanje, osmišljen je potpuno nov pristup izradi istoga. Kod ovakvih dimenzija malo je prostora za tečenje materijala, tako da se prilagodbom same pločice za kovanje uspjelo dobiti kvalitetno popunjavanje praznina alata i tako dobiti konačni otisak. Konačno, kovanice su izrađene jedna po jedna, gdje je svaka, nakon kovanja, podvrgnuta kontroli kvalitete otiska na mikroskopu.

*Kovanje najmanjeg zlatnika na svijetu
Foto: Branimir Kralj*

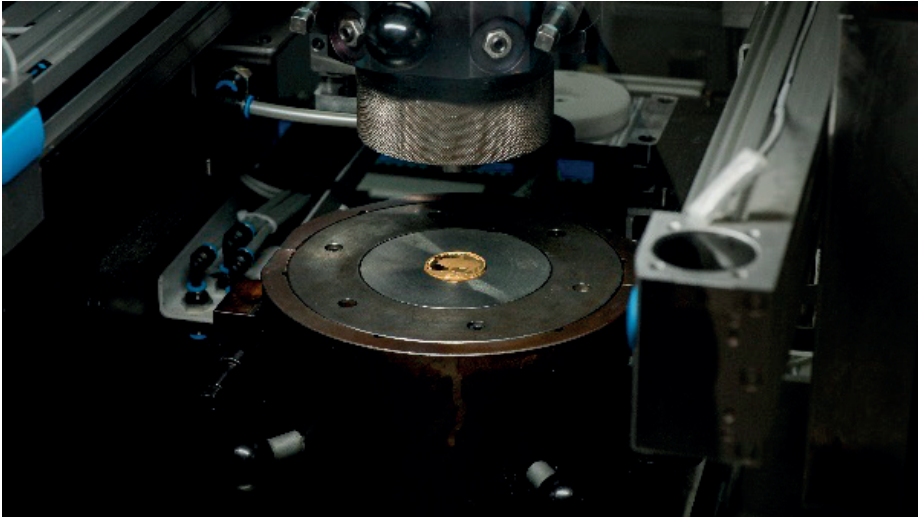
*Računalni model zlatnika Hum
Foto: Branimir Kralj*

*Alat za kovanje zlatnika Višnjan
Foto: Branimir Kralj*

*Kovanje najmanjeg zlatnika na svijetu
Foto: Branimir Kralj*

*Kovanje zlatnika Višnjjan
Foto: Branimir Kralj*

*Zlatni numizmatički komplet Hum i Zvezdarnica Višnjjan
Foto: Branimir Kralj*

Damir Bolta, Predsjednik Uprave Hrvatske kovnice novca:

“Glavna zadaća Hrvatske kovnice novca u posljednje vrijeme bila je priprema za proizvodnju hrvatskih euro kovanica. Kao posljednju uspomenu prije ulaska u veliku obitelj članica euro zone, kako bismo ponosno obilježili prelazak na novu valutu, Hrvatska kovnica novca uspjela je proizvesti najmanju prigodnu kovanicu na svijetu, zlatnik apoena jedne kune, promjera 1,99 milimetara, težine 0,05 grama.”

Goran Paladin, direktor Proizvodnje Hrvatske kovnice novca:

“Ideja iza kovanice bila je pokazati da Hrvatska kovnica novca, novi igrač na tržištu modernih prigodnih kovanica, može proizvesti kovanicu kao bilo koja druga kovnica u svijetu. Zato smo napravili najmanju kovanicu i uspjeli smo staviti čitav grad na nju, i to ne bilo koji: Hum je poznat kao najmanji grad na svijetu te se pokazao savršenim motivom za našu kovanicu. Tijekom proizvodnje bilo je više izazova a svi su bili vezani uz samu veličinu kovanice. Slikovito rečeno, vrh šibice veći je od ove kovanice. Umjetnica je to imala na umu kada je izrađivala model. Smanjivanje veličine dolazi zajedno sa smanjivanjem razine detalja koja se može postići dostupnim tehnologijama. Tradicionalni način izrade alata redukcijom nije imao efekta jer je glodalo stroja, u usporedbi s kovanicom, promjera ogromnih 0,3 mm. Stoga je naš alat izrađen na vrlo preciznom laseru na kojem su se svi detalji dizajna, sa svim elementima, mogli reproducirati kao i kod bilo koje veće kovanice. Sve vezano uz alat moralo je biti precizno centrirano. Manji otkloni koji su kod većih alata (promjera od 10 do 40 mm) neprimjetni, postaju ogromne greške kada sve treba stati u promjer od svega 1,99 milimetara. Kovanica je otkovana na Sack & Kiesselbach TMA 350-tonskoj hidrauličnoj preši i to uz pomoć posebnih prilagodbi na preši. Sila potrebna da se otkuje ova kovanica znatno je manja nego sila potrebna za kovanje ostalih kovanica. Sama pločica za kovanje posebnog je dizajna i to je jedna od tajni zanata Hrvatske kovnice novca.”

*Goran Paladin, direktor Proizvodnje Hrvatske kovnice novca
Foto: Branimir Kralj*

Što kipari kažu o kovanicama iz numizmatičkog kompleta

Ana Divković, kiparica, autorica kovanice Hum:

“Za idejno rješenje male kovanice pošla sam od reduciranja motiva gotovo na znak, čitljiv na prvi pogled. Motiv kvake ulaznih vrata u sam grad Hum u obliku je glave autohtonog istarskog goveda boškarina. Na drugu stranu usudila sam se staviti cijeli gradić kako bih pokazala koliko je malen. Oslonila sam se na veliku vještinu majstora iz kovnice, znajući da je Hrvatska mala zemlja jako sposobnih ljudi.”

*Ana Divković, kiparica, autorica kovanice Hum
Foto: Branimir Kralj*

Nikola Vudrag, kipar, autor kovanice Višnjan:

“Najveći izazovi na kovanici zapravo su oni oku nevidljivi, odsjaji rubova kuća i obrisi mišića boškarina na naličju kovanice, koji se u modeliranju više osjete nego vide, dok je najzahtjevniji od svih zadataka bio sakriti mali teleskop u prozor zvjezdarnice. Kako nisu sve zvijezde uvijek vidljive prostom oku, tako ni teleskop u prozoru zvjezdarnice možda nije odmah lako uočljiv, ali je ipak prisutan.”

*Nikola Vudrag, kipar, autor kovanice Višnjan
Foto: Branimir Kralj*

- * prema našim saznanjima u ovom trenutku, zlatnik Hum najmanja je prigodna kovanica na svijetu.

PRIGODNI OPTJECAJNI KOVANI NOVAC 25 KUNA – PELJEŠKI MOST, 2022.

Hrvatska narodna banka izdala je 26. srpnja 2022. godine prigodno optjecajnu kovanicu od 25 kuna s motivom Pelješkog mosta.

Povod izdavanja obilježavanje je otvaranja za promet Pelješkog mosta i cestovnog povezivanja teritorija Republike Hrvatske.

Izdana prigodno-optjecajna kovanica 19. je izdana kovanica iz serije prigodno-optjecajnih kovanica, ujedno i zadnja iz navedene serije.

Kovanica je izdana u količini od 30.000 komada. Autor motiva na licu i naličju akademski je kipar i medaljer Damir Mataušić.

Navedena kovanica izazvala je izrazito zanimanje u javnosti, prvi put ikad stvorili su se pred Hrvatskom narodnom bankom redovi zainteresiranih stranaka koje su htjele osigurati svoj primjerak.

Razlog za tako velik interes popularnost je motiva; Pelješki most najvažniji je infrastrukturni projekt u novijoj hrvatskoj povijesti kojim je osigurana teritorijalna cjelovitost Republike Hrvatske te je javnost izuzetno pozitivno reagirala na dovršetak gradnje mosta.

Prije izdanja navedene kovanice, zanimanje za prigodno-optjecajni kovani novac od 25 kn većinom je vladalo među numizmatičarima i kolekcionarima, što se odabirom motiva Pelješkog mosta promijenilo, te se za kovanicu zainteresirala široka javnost.

Dio kovanica nesumnjivo je kupljen iz špekulativnih razloga, što je vidljivo iz činjenice da su se unutar par dana od prodaje kompletne edicije od 30.000 komada na sekundarnom tržištu pojavili primjerci za prodaju s cijenom većom od 500 kuna za komad.

Foto: Božidar Bengesz

Tehnički podaci

Sastav kovine: jezgra novca izrađena je od slitine 92% bakra, 6% aluminija i 2% nikla, a prsten od slitine srebrnasta sjaja, koja se sastoji od 75% bakra i 25% nikla s mogućim odstupanjem od 2% po pojedinom sastojku materijala.

Promjer i težina: Prigodni optjecajni kovani novac od 25 kuna ima oblik pravilnog dvanaesterokuta, kojemu opisana kružnica ima promjer od 32 milimetra s mogućim odstupanjima kako je navedeno za jezgru i za prsten. Prigodni optjecajni kovani novac od 25 kuna ima masu od 12,75 grama s mogućim odstupanjem od $\pm 3,5\%$. Jezgra mu ima promjer od 18 milimetara s mogućim odstupanjem od $\pm 0,05$ milimetara i masu od

4,05 grama. Prsten ima unutarnji promjer od 18 milimetara s mogućim odstupanjem od $\pm 0,05$ milimetara i masu od 8,70 grama.

Motiv na licu: Unutar jezgre kovanog novca i djelomično na prstenu kovanog novca nalazi se prikaz Pelješkog mosta. Djelomično unutar jezgre i djelomično na prstenu kovanog novca, a u vizuri smješten iza mosta, nalazi se također prikaz dijela poluotoka Pelješca koji se na tom području mostom spaja s kopnom Republike Hrvatske. Na prstenu kovanog novca, ispod prikaza Pelješkog mosta ispisan je tekst “PELJEŠKI MOST” i godina izdanja kovanog novca “2022.”.

Foto: Božidar Bengesz

Motiv na naličju: Unutar jezgre kovanog novca prikazana su dva kvadrata, veći i manji, što asocira na polja grba Republike Hrvatske i na dva dijela teritorija Republike Hrvatske koji oblikovani te spojeni jednom linijom i kompozicijski postavljeni simboliziraju cestovno povezivanje teritorija Republike Hrvatske. Ispod većega kvadrata, unutar jezgre kovanog novca, prikazane su grančica hrasta lužnjaka s plodovima i grančica lovora u cvatu. Kroz konture većega kvadrata vidi se kuna zlatica okrenuta nadesno te se prikaz kune nastavlja izvan kvadrata, iznad simbolički zamišljene linije mosta i manjega kvadrata. Lijevo od prikaza kune zlatice, na površini prstena kovanog

novca, prikaz je grba Republike Hrvatske, a desno je prikaz brojčane oznake nominalne vrijednosti “25”, ispod koje se nalazi naziv novčane jedinice “KUNA”. Iznad jezgre kovanog novca, na površini prstena kovanog novca, ispisan je polukružno tekst “REPUBLIKA”, a ispod jezgre kovanog novca, na prstenu kovanog novca, ispisan je tekst “HRVATSKA”.

Predsjednik Uprave Hrvatske kovnice novca

Damir Bolta